

ΤΑ ΑΒΟΥΛΑ ΤΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗ

Δημήτριος Κ. Βαρδουνιώτης.

ὁποίων ἢ προσέλευσις καὶ αἱ τύχαι εἶνε ἄγνωστοι καὶ ἀκατανόητοι.

ΜΕΧΡΙ πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν διεσώζοντο ἀκόμη τὰ ἔγνη παραδόξου τινὸς δημώδους πλάνης, καθ' ἣν ἐνομίζετο, ὅτι δῆθεν ἦτο παράδοσις αἰώνων, ἀναγεγραμμένη ἐν ἀρχαίᾳ ἐπιγραφῇ καὶ τῆς ὁποίας τὸ κῦρος ἦτο συνεπῶς ἀναμφισβήτητον, ὅτι οἱ Ἀργεῖοι εἶνε ἐντελῶς μωροί!

Θὰ σᾶς διηγηθῶ τὸ ἀνέκδοτον καὶ θὰ γελάσητε, ἐλπίζω, πολύ, ὅπως ἐγέλασαν καὶ πάντες, ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτό, διότι εἶνε κωμικώτατον. Εἶνε δ' ἐκ τῶν ἀλλοκότων ἐκείνων ἰδεῶν, ἃς παράγει ἐνίοτε παρὰ τῷ λαῷ ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ ἀπλότης καὶ τῶν

Μικρὸς κύκλος φίλων διήρχετο ἐνταῦθα ἡδέως ὥρας σχολῆς κατὰ τινὰ χρυσήλιον τοῦ χειμῶνος ἡμέραν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες καθιστῶσι θελκτικώτατον τόν, φύσει ὥραϊον, Ἀργολικὸν ὀρίζοντα. Εἰς τὴν συναναστροφὴν δὲ αὐτῶν προσῆλθεν ἀγαθὸς τις, ἀφελὴς ὅμως ὀλίγον καὶ ἀμαθής, γέρων, ὅστις καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν συνδιάλεξιν νεοελληνικῷ τῷ τρόπῳ.

Ἐθαύμαζον διὰ μυριστὴν φορὰν τὸ κάλλος καὶ τὸ γλυκύτατον θάλπος τοῦ ἡμετέρου ὀρίζοντος, πρὸς ὃν, λέγουν, δύνανται ν' ἀμιλ-

λῶνται μόνον ὁ τῆς Νικαίας ἢ ὁ τῆς Φλωρεντίας. Διαρρέων δὲ ὁ λόγος ἔφερεν εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς πόλεως εὐκλειαν καὶ ἀκμὴν καί, ὡς οἱ σημερινοὶ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλὴμ παρὰ τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ἐφαντάζοντο μετὰ πόνου τὰς ἀρχαίας λαμπράς καὶ ἐνδόξους αὐτῆς ἡμέρας.

— Καὶ ἐν τούτοις ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶνε τίποτε ἀπέναντι τοῦ κατηραμένου ἐκείνου στίγματος, τὸ ὅποῖον ὁ τόπος μας φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου του! διέκοψεν αἰφνης ὁ νήλυος γέρων μετ' ἄκρας ἀθυμίας.

Ὅλοι προσέβλεψαν αὐτὸν ἐκπληκτοί.

— Μάλιστα, ἐξηκολούθησε, μάλιστα. Εἶνε στίγμα, εἶνε ἐντροπή, εἶνε ὄνειδος τῆς πατρίδος μας καὶ δὲν τὸ ὑποφέρω. Μ' αὐτὸν τὸν πόνον θ' ἀποθάνω δυστυχῆς.

— Καλέ, τί ἔπαθες καὶ περὶ τίνος στίγματος ὁμιλεῖς; ἡρώτησεν αὐτὸν ὁ κ. Κ.

— Καὶ πῶς! δὲν γνωρίζετε σεῖς τὴν ἀναθεματισμένην πέτραν, ποῦ ἔχει τὴν φοθερὰν ἐκείνην ὕβριν διὰ τοὺς Ἀργεῖους; ὑπέλαβε μετ' ἐμφάσεως ὁ γέρων.

— Πέτραν! . . . ὕβριν! . . . τί λέγει! . . . ἐτονθόρυσαν ὅλοι, θεωροῦντες ἀλλήλους μετ' ἐντεταμένης περιεργείας καὶ ἀτενίζοντες αὐτὸν μετ' οἴκτου, μὴ παρακροῦη. Ἐκεῖνος δ' ἐπανέλαθεν:

— Αὐτό, ποῦ σὰς λέγω ἐγώ. Εἶνε μία πέτρα ἐδῶ, ποῦ ἔχει γράμματα σκαλιστὰ καὶ λέγουν. . . . — ἄμποτε νὰ ἐκόπτετο τὸ χερί ἐκείνου τοῦ σκύλου, ποῦ τὰ ἔγραψε! καὶ διεκόπη ὁ ἀγαθὸς γέρων, ὑποστενάζων.

— Καὶ τί λέγουν τέλος πάντων;

— Νά· λέγουν, ὅτι οἱ Ἀργεῖοι εἶνε κουτοί, δὲν ἔχουν διόλου μυαλό!

— Πῶς; Πῶς; Πῶς;

— Καὶ οὐδαμῶς! προσέθηκε μετὰ βαρείας ἐμφάσεως. Τὸ λέγει ἡ πέτρα, μ' αὐτὴν τὴν λέξιν μάλιστα.

— Καὶ. . . . ἐκεῖ ἐξύπνησες! ἐφώνησεν ὁ κ. Κ. ὅστις εἶχεν ὑπερβῆ τὴν μέσσην ἡλικίαν καὶ εἶχε πλειότερον θάρρος· ὅλοι δ' ἐξεροράγησαν εἰς γέλωτα διὰ τὸ ἀλλόκοτον αὐτὸ ἐπεισόδιον.

Ὁ γέρων ἤρξατο νὰ ἐξάπτηται.

— Γελᾶτε, μὰ πολὺ ἄσχημα γελᾶτε καὶ σὰς λυποῦμαι, ἐπανάλαβε ζωηρῶς καὶ ὑψῶν ἀγερώχως τὴν κεφαλὴν. Ἀλλ' ἐγὼ οὔτε κοιμῶμαι, οὔτε ὄνειρον ἔβλεπα. Εἶνε παλαιὰ ἱστορία. Σεῖς οἱ νέοι δὲν ξεύρετε ἀκόμη τὸν κόσμον. Δὲν τ' ἄσπρισα ἐγὼ στὸν μύλο τὰ γένεᾶ μου, ὅχι! Χάνομαι ἀπὸ τὴν ἐντροπή μου καὶ νὰ τὸ συλλογίζωμαι ἀκόμη. Ἐχω πάθει ἱστορίαις ἐγώ, τὸ ξεύρετε; Καὶ μὴ ἀφορὰ — ὁ Θεὸς μ' ἐφύλαξεν ἀπὸ τὴν κακὴ ὥρα! — ὅλι-

γον ἔλειψε νὰ σκοτώσω ἕνα ξένον ἔμπορον, ποῦ μοῦ τὸ ἔλεγε καὶ μ' ἐχλεύαζε. Καὶ ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν πέτρα! Ἀκοῦς ἐκεῖ, μὴ παληόπετρα νὰ μᾶς ὑβρίζῃ τόσῳ σκληρὰ τὴν πατρίδα μας καὶ νὰ μὴ εὐρεθῇ ἕως τῶρα ἕνας φιλότιμος Ἀργεῖος νὰ τὴν καμῇ χίλια κομμάτια καὶ σωθῶμεν ἀπὸ τὸ στίγμα. Ἐπειτα, νὰ ἔρχονται καὶ οἱ ξένοι νὰ τὴν βλέπουν καὶ νὰ γελοῦν μὲ μᾶς, τὴ δύστυχία καὶ τί κακό! Ἀλλά, τί νὰ γίνῃ! ... ἄς ἔχῃ χάριν τοῦ ἁγίου Πέτρου.

Ὁ τόνος καὶ ὁ πόνος, μεθ' ὧν ὁ γέρον ἔλεγε ταῦτα, ἔπεισε πάντας ἤδη, ὅτι δὲν παρελῇ καὶ ἐμάντευον πλέον, ὅτι προέκειτο περὶ ἀρχαίας τινὸς ἐπιγραφῆς. Ὁ γέλωας ἔπαυσε καὶ ἡ περιέργεια ἀνεχρωμάτιζε ζωηρῶς πάντων τὰς ὄψεις.

— Καὶ τί θέλει εἰς τὸ μέσον ὁ ἅγιος Πέτρος; ἠρώτησέ τις.

— Τί λόγος! ἀπεκρίθη ἡρεμὸς ὁ ἀγαθὸς γέρον. Ἡ πέτρα, ποῦ σᾶς λέγω, εἶνε χτισμένη ἐκεῖ ὀπίσω, εἰς τὴν μικρὰν θύραν τοῦ ἱεροῦ καὶ πῶς νὰ βάλῃς χερί σέ Ἐκκλησίαν, παρακαλῶ;

— Ἐχεις δίκαιον, προσέθηκεν ὁ ἐρωτήσας. Ἀλλ' εἶδες ὁ ἴδιος τὴν πέτραν ἢ ἄλλος σοῦ τὸ εἶπε;

— Τὴν εἶδα ὁ ἴδιος, παιδί μου, καὶ μὲ τὰ μάτια μου! ἀπεκρίθη, ἀνατείνων τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ δώσῃ μείζονα ἔκφρασιν εἰς τὴν πληροφορίαν του.

— Καὶ ἐνθυμεῖσαι καλῶς τί λέγει;

— Ἄν ἦτο καὶ πρῶγμα νὰ τὸ λησμονήσῃ κανεὶς! ἀπήντησε, χιγῶν τὴν κεφαλὴν καὶ συστέλλων τὰ χεῖλη. Μάλιστα ἐνθυμούμαι πολὺ καλὰ. Λέγει «Τῶν Ἀργείων αἱ βουλαὶ ἄβουλαι καὶ οὐδαμῶς!». . . . μ' ἄλλους λόγους, τὰ μυαλὰ τῶν Ἀργείων εἶνε τιποτένια, κούφια, εἶνε οὐδαμῶς!.....

— ὦ, διάβολε! ἐψιθύρισε ἄλλος, συνοφρυούμενος καὶ μειδιῶν.

— Μά, τί λοιπόν, ἀστείευόμεθα;

— Καὶ φαίνονται τὰ γράμματα τόρα, διακρίνονται;

— Εἶνε ὀλίγον φθαρμένα, ἀλλὰ διαβάζονται.

— Τότε, νὰ τὰ ἰδῶμεν λοιπόν, εἶπον δύο ἄλλοι.

— Ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν, ἂν θέλετε, προσέθηκεν ὁ γέρον.

Καὶ ἠγέρθησαν ἅπαντες, πρόθυμοι καὶ περίεργοι σφόδρα, διὰ νὰ λύσωσι τὸ μυστήριον τοῦ στίγματος τῆς πόλεως.

Ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ἐν Ἀργεὶ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πέτρου ἔχει τὸ ἱερόν αὐτοῦ μικρὰν εἰσοδον. Εἰς αὐτὴν ἀνέρχεται τις διὰ τριῶν λιθίνων βαθμίδων, εἰς τινὰ τῶν ὁποίων εἶχε χτισθῇ ἡ πολύχροτος πέτρα.

Μόλις ἔφθασαν ἐκεῖ, δὲν ἔλαβον τὸν κόπον νὰ ἐρευνήσωσι.

— *Νά την!* ἐφώνησε, προλαβὼν, ὁ γέρων, περίλυπος καὶ ἀγανακτῶν· δεικνύων δὲ αὐτὴν εἰς τοὺς ἄλλους :

— Πλησιάζσατε, κύριοι λογιώτατοι, νὰ ἰδῆτε, προσέθηκε μετ' εἰρωνίας καὶ θριάμβου. Τὰ βλέπετε; *Ἀθουλα καὶ οὐδαμῶς τῶν Ἀργείων!* Κουκουῦτσι μυαλὸ δὲν ἔχουν οἱ Ἀργεῖοι! Νά, χάλια! Εἶνε νὰ τὸ ὑποφέρῃ κανεῖς; Τί αἶσχος καὶ τί καταδίκη! Ὅριστε τώρα καὶ μὴ ἐντρέπεσθε, μὴ κοκκινίζετε, μὴ ἀγανακτῆτε, ἂν μπορῆτε! Δὲν σᾶς τὰ ἔλεγα ἐγώ;

Φαιδρότης ἀπερίγραπτος καὶ γέλως θορυβώδης, σπασμωδικώτερος δὲ καὶ ἐκείνου, ὅστις κατέλαβε τοὺς ἀρχαίους Τιρυνθίους, ὅτε ἀπέτυχον νὰ θύσωσι ταῦρον τῷ Ποσειδῶνι ἀγελαστί, κατὰ τὸν χρησμὸν τοῦ μαντείου, ἅμα τῇ ἀναγνώσει τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης ἐπιγραφῆς, ἐκυρίευσε πάντας, πλὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου γέροντος ὅστις οὐδὲν ἐνόει καὶ εἰς ἄκρον ἐξεπλήττετο πρῶτον, εἶτα δ' ἐξωργίζετο διὰ τὸ παράδοξον καὶ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης αὐτῶν.

Ἡ πολυθρύλητος πέτρα ἦτο λίθος, φαίος, ὀρθογώνιος, ὕψους 0, 84. πλάτους 0, 45. φέρων ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν, ἐκ στίχων ἑπτά, ἐν Δωρικῇ διαλέκτῳ, κεφαλαίοις δὲ καὶ συναπτοῖς γράμμασι τήνδε·

ΑΒΟΥΛΑΚΑΙ
ΟΔΑΜΟΣΤΩΝ
ΑΡΓΕΙΩΝΤΙΒ.
ΚΛΑΥΔΙΟΝΓΑΙ
ΟΝΦΛΑΟΥΙΑ
ΝΟΝΑΡΕΤΑΣ
ΕΝΕΚΑ

Ἦτοι· «Ἄ Βουλὰ καὶ ὁ Δᾶμος τῶν Ἀργείων Τιθ. (Τιθέριον) Κλαυδίον Γάγον Φλκουϊανόν, ἀρετᾶς ἕνεκα.»

Ἐχάρησαν πάντες ἐπὶ τῷ πολυτίμῳ εὐρήματι τούτῳ τοῦ ἀρχαίου ψηφίσματος τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου τῶν Ἀργείων, θεσπισθέντος τῷ ἐξόχῳ τιμηθέντι Ῥωμαίῳ ἐκείνῳ ἕνεκα τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ. Ἐγέλασαν δ' ἐπὶ πολὺ καὶ διὰ τὴν, ἐξ ἀμαθείας πηγᾶτασαν, ἀφελεστάτην περὶ τῶν Ἀργείων πλάνην, σκοτεινοῦ ἄλλοτε καιροῦ. Ὑψαρίστησαν ἐν τούτοις τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ, παρὰ τῷ ἱερῷ τοῦ ὁποίου εὗρεν ἄσυλον τὸ ἀρχαῖον αὐτὸ μνημεῖον, ἡψαρίστησαν δὲ καὶ τῷ ἀγαθῷ γέροντι, διότι ἐγένετο ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀνακαλύψεως

αὐτοῦ καὶ τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ διεφώτισαν περὶ τῆς ἀληθείας, ἐξηγήσαντες τὴν ἐπιγραφὴν, εἶδον ν' ἀναπνέη πλέον φαῖδρος καὶ ἥσυχος, ν' ἀνομολογῇ δέ, ὅτι θ' ἀποθάνῃ πλέον ηὐχαριστημένος καὶ μὲ ἀναπεπαυμένην φιλοτιμίαν καὶ συνείδησιν.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟΝ.

Τὸ παράδοξον αὐτὸ καὶ πρὸ εἰκοσαετίας περίπου συμβῶν ἀνέκδοτον ἔσχεν ἐν τούτοις καὶ κρείτονα συνέπειαν. Κοινοποιηθέν, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ληφθῇ ἡ δέουσα περὶ τοῦ ἐνεπιγράφου λίθου ἐπιμέλεια καὶ φροντίς. Μετ' οὐ πολὺ ἀπεσπᾶσθη ἐκ τῆς βαθμίδος τοῦ ναοῦ καὶ κατετέθη τότε μὲν ἐν τῷ δημαρχεῖῳ, μετὰ τινὰ δ' ἔτη ὕστερον εἰς τὸ καταρτισθὲν ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον τῆς ἡμετέρας πόλεως.

* Ἄργος 1888.

Ο ΦΑΥΔΡΟΣ

ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

* Ἀριερωῖται τῷ Κυρίῳ *.

ΖΗΤΩ νὰ ἐξηγήσω ἐνίοτε πρὸς τίνα ἄρά γε ἀνεξιχνίαστον σκοπὸν ἢ πικτορία τοῦ Δημιουργοῦ ἐπενόησε μερικά πράγματα ὅλως περιττὰ ἐν τῷ κόσμῳ τοὺς κώνωπας λ. χ., τοὺς βατράχους, τοὺς ἐπιταφίους ρήτορας, τὰς σκνῖπας καὶ τοὺς τοκογλύφους. Ἄλλ' ὅταν ἰδίως συλλογίζωμαι, ὅτι πλὴν τούτων κατεσκεύασε καὶ τὴν ὁμοταξίαν τῶν φλυάρων, κινδυνεύω νὰ παραδεχθῶ, ὅτι πράγματι ὁ Δημιουργὸς παίζων ἢ χασμώμενος συνέλαβε τὸ μέγα σχέδιον τῆς δημιουργίας.

Ὅνομάσατέ τον, ὅπως θέλετε: φλύαρον, φλύακα, ἀργολόγον, γλωτσομηνῇ, φλυαροκόπον, γλωτσογάστορα.

Ἀναντιρρήτως ὅμως εἶναι θηρίον ἀνήμερον.

Τὸν βλέπετε αἰφνης σπεύδοντα καθ' ὁδὸν καὶ νομίζετε, ὅτι μεταβαίνει τίς οἶδε πρὸς τίνα σοβαρὰν καὶ ἐπείγουσαν ἐργασίαν.